

ΓΟΝΙΚΗ ΑΠΟΞΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΨΕΥΔΕΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

Διαδικτυακή μελέτη βάσει ερωτηματολογίου

(παρουσιάστηκε στο ψηφιακό συνέδριο «Σύγχρονης κοινωνίας, εκπαίδευσης και ψυχικής υγείας» του Πανεπιστημίου Αιγαίου 3-5 Ιουλίου 2020)

Ενεργοί Μπαμπιάδες, για τα δικαιώματα του παιδιού (ΑΜΚΕ)
www.energoimpampades.gr

Σεπτέμβριος 2020

Εισαγωγή

Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, το 2017, δηλαδή το τελευταίο έτος με διαθέσιμα στοιχεία, στην Ελλάδα υπήρξαν 19.190 διαζύγια που αφορούσαν 16.103 ανήλικα παιδιά. Με άλλα λόγια οι γονείς 44 ανήλικων παιδιών χωρίζουν, κατά μέσο όρο, κάθε ημέρα στη χώρα. Το θέμα της γονικής αποξένωσης και των ψευδών κατηγοριών μετά από ένα χωρισμό απασχολεί τον τύπο αλλά και τους επιστήμονες διεθνώς όλο και περισσότερο. Στην Ελλάδα ισχύει το νομολογιακό έθιμο της αποκλειστικής επιμέλειας, με το γονέα που δεν ασκεί την επιμέλεια να μετατρέπεται σε επισκέπτη του παιδιού περιοριζόμενος συνήθως σε δύο διανυκτερεύσεις το μήνα και μη έχοντας λόγο σε σημαντικά θέματα που αφορούν την ανατροφή του ή ακόμη και τον τόπο κατοικίας του. Οι συνθήκες αυτές, προφανώς, αποτελούν πρόσφορο έδαφος για ανάπτυξη της γονικής αποξένωσης. Δεν είναι, λοιπόν, περίεργο ότι μια πρόσφατη μελέτη του Πανεπιστημίου Αιγαίου έδειξε πως, μετά από ένα διαζύγιο, το 75% των κοριτσιών και το 50% των αγοριών χάνει ουσιαστικά την επαφή με τον ένα γονέα του¹.

Καθότι τα στοιχεία στην ελληνική βιβλιογραφία και τον ελληνικό τύπο αναφορικά με το θέμα είναι ελάχιστα, οι «Ενεργοί μπαμπάδες, για τα δικαιώματα του παιδιού» ΑΜΚΕ πήραν την πρωτοβουλία να διεξάγουν μια διαδικτυακή έρευνα για τα φαινόμενα και τις συμπεριφορές γονικής αποξένωσης και ψευδών κατηγοριών. Με την έρευνα αυτή, που διεξήχθη με τη βοήθεια ενός ανώνυμου ερωτηματολογίου, διερευνήθηκαν επίσης οι συνέπειες των συμπεριφορών αυτών για τον αποξενωτή γονέα, το εμπλεκόμενο παιδί, τον στοχοποιημένο γονέα, καθώς και την κοινωνία. Το ερωτηματολόγιο υιοθετήθηκε -μετά από τροποποιήσεις- από έναν σύλλογο γονέων στη Δανία² ώστε να υπάρχει η δυνατότητα

¹https://www.researchgate.net/publication/275954290_AUTOEKTIMISE-THEORIA_KAI_AXIOLOGESE

²<http://files.builder.nu/db/c3/dbc3764a-ffaa-41f3-a182-5acbd4c44c17.pdf>

μελλοντικών συγκρίσεων. Αποτελέσματα της μελέτης παρουσιάστηκαν στο ψηφιακό συνέδριο «Σύγχρονης κοινωνίας, εκπαίδευσης και ψυχικής υγείας» του Πανεπιστημίου Αιγαίου (3-5 Ιουλίου 2020)

Τα κύρια ευρήματα της μελέτης, στην οποία συμμετείχαν 247 άτομα, ήταν:

- Μόνο 3,8% των παιδιών έχουν την προτεινόμενη -από τη σύγχρονη επιστημονική βιβλιογραφία- επικοινωνία και με τους δύο γονείς (κατελάχιστο 35% του χρόνου με καθένα). Το γεγονός αυτό αποτελεί εγγενής αδυναμία του δικαστικού συστήματος στην Ελλάδα δημιουργώντας προϋποθέσεις γονικής αποξένωσης.
- Ένα στα δέκα παιδιά δεν έχει καμία επικοινωνία με τον πατέρα του.
- Στο 1/3 των περιπτώσεων το παιδί συχνά δεν θέλει να δει τον στοχοποιημένο γονέα λόγω του αποξενωτή γονέα
- Η μεταβολή του τόπου κατοικίας του παιδιού, η παράλειψη ενημέρωσης του μη έχοντος την επιμέλεια γονέα, η μη τήρηση δικαστικών αποφάσεων επικοινωνίας αποτελούν πολύ συχνές τακτικές αποξένωσης.
- Στο 60% των περιπτώσεων ο ένας γονέας προσπαθεί να στρέψει τις αρχές ενάντια στον στοχοποιημένο γονέα
- Οι κατηγορίες ενδοοικογενειακής βίας, κυρίως σωματικής και ψυχολογικής, με αναφερόμενο θύμα το παιδί ή/και το γονέα, είναι εξαιρετικά συχνές
- Στο 81% των περιπτώσεων ένας δικηγόρος συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα στην αποξένωση/ψευδείς κατηγορίες, γεγονός που εγείρει δεοντολογικά θέματα στην άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος
- Στο 93% των περιπτώσεων το περιβάλλον του αποξενωτή συμμετέχει στην αποξένωση/ψευδείς κατηγορίες
- **Σπάνια αναφέρονται σοβαρές συνέπειες για τον αποξενωτή γονέα, παρά το γεγονός ότι σε σημαντικό ποσοστό υπάρχουν στοιχεία που τεκμηριώνουν, έμμεσα ή άμεσα τις συμπεριφορές αποξένωσης και τις ψευδείς κατηγορίες.** Αυτό θέτει προ των ευθυνών του, μεταξύ άλλων, το δικαστικό σύστημα.
- **Οι συνέπειες για τον στοχοποιημένο γονέα είναι πολλαπλές και καταστροφικές,** ιδίως αναφορικά με τη σχέση με τα παιδιά του, την οικονομική του κατάσταση, την ευεξία και σωματική του υγεία, την εμπιστοσύνη προς τις αρχές και τρίτους
- **Σημαντικές ή καταστροφικές είναι πολύ συχνά και οι συνέπειες για την ευεξία και την εκπαίδευση των παιδιών**

- 8,5% των στοχοποιημένων γονέων έχει αυτοκτονικές σκέψεις και 2% έχουν διαπράξει απόπειρα αυτοκτονίας
- **3,2% των εμπλεκόμενων παιδιών έχει αυτοκτονικές σκέψεις**
- 45% των στοχοποιημένων γονέων είχαν έξοδα μέχρι €25.000 και 15% μέχρι €100.000
- Σε αρκετές περιπτώσεις η απώλεια εργασιακών ημερών για υποθέσεις γονικής αποξένωσης και ψευδών κατηγοριών ξεπερνά τις 50, κυρίως για αστυνομία, δικαστικό σώμα και δικηγόρους, αλλά και εμπλεκόμενους γονείς
- Τα ευρήματα της έρευνας αυτής παρουσιάζουν αξιοσημείωτες ομοιότητες με αντίστοιχες έρευνες συλλόγων γονέων στο εξωτερικό όπως στη Δανία¹ και το Ηνωμένο Βασίλειο². **Οι συμπεριφορές γονικής αποξένωσης και οι ψευδείς κατηγορίες είναι φαινόμενα που δε περιορίζονται σε εθνικά σύνορα.**

Η γονική αποξένωση αποτελεί μορφή ενδοοικογενειακής βίας και δεν μπορεί να γίνεται ανεκτή εν έτει 2020. Η σχεδιαζόμενη αναμόρφωση του οικογενειακού δικαίου οφείλει:

- να θεσπίσει την υποχρεωτική συνεπιμέλεια με ίσο χρόνο ανάμεσα στους γονείς
- να διασφαλίσει τη νομική ισότητα των γονέων και να διασφαλίσει κάθε φαινόμενο έμφυλης διάκρισης μεταξύ τους
- να διασφαλίζει ότι συμπεριφορές γονικής αποξένωσης και ψευδών κατηγοριών σε διαμάχες διαζυγίων/επιμέλειας θα τιμωρούνται κατά τρόπο αποτρεπτικό
- να προνοήσει ώστε τέτοιες συμπεριφορές να έχουν σοβαρές επιπτώσεις για τον αποξενωτή στην άσκηση της γονικής μέριμνας, μεταξύ άλλων θεσπίζοντας επιβαρυντική περίσταση σε περίπτωση συμπεριφορών γονικής αποξένωσης ή ψευδών κατηγοριών που αφορούν τις σχέσεις γονέα-παιδιού

Ενεργοί μπαμπάδες, για τα δικαιώματα του παιδιού

ΑΜΚΕ

¹<http://files.builder.nu/db/c3/dbc3764a-ffaa-41f3-a182-5acbd4c44c17.pdf>

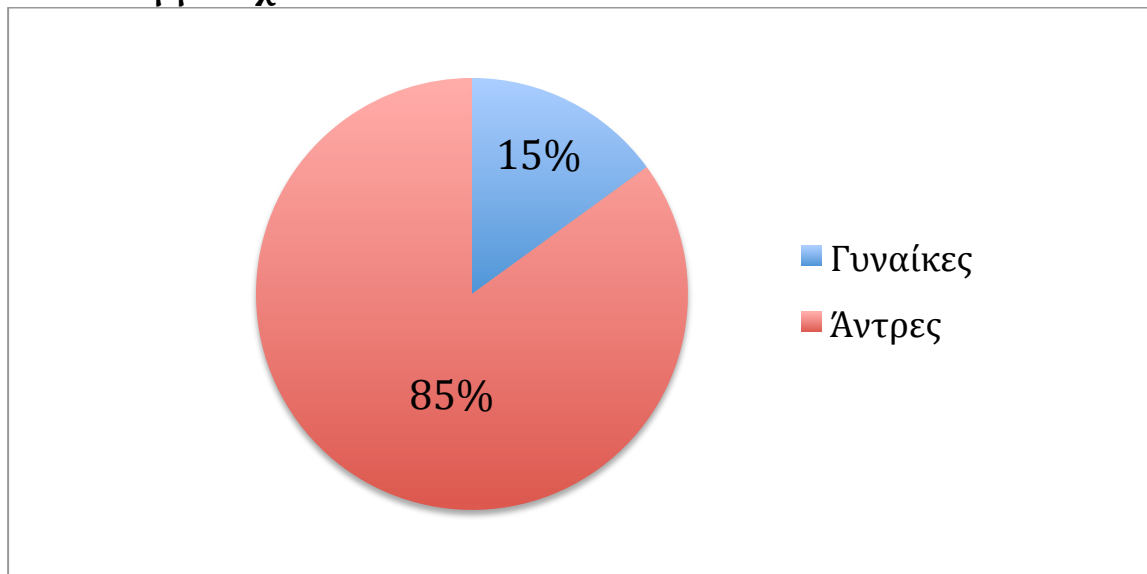
²<https://www.canva.com/design/DAEAF75oOd0/view#1>

Πίνακας περιεχομένων

Βασικές πληροφορίες.....	6
Εμπλεκόμενα παιδιά.....	8
Συμπεριφορές και φαινόμενα γονικής αποξένωσης.....	13
Ψευδείς κατηγορίες.....	16
Τεκμηρίωση αποξένωσης και ψευδών κατηγοριών.....	19
Συνέπειες γονεϊκής αποξένωσης και ψευδών κατηγοριών.....	20
Οικονομικό κόστος.....	23
Ενδεικτική βιβλιογραφία.....	24
Προσωπικές μαρτυρίες.....	25

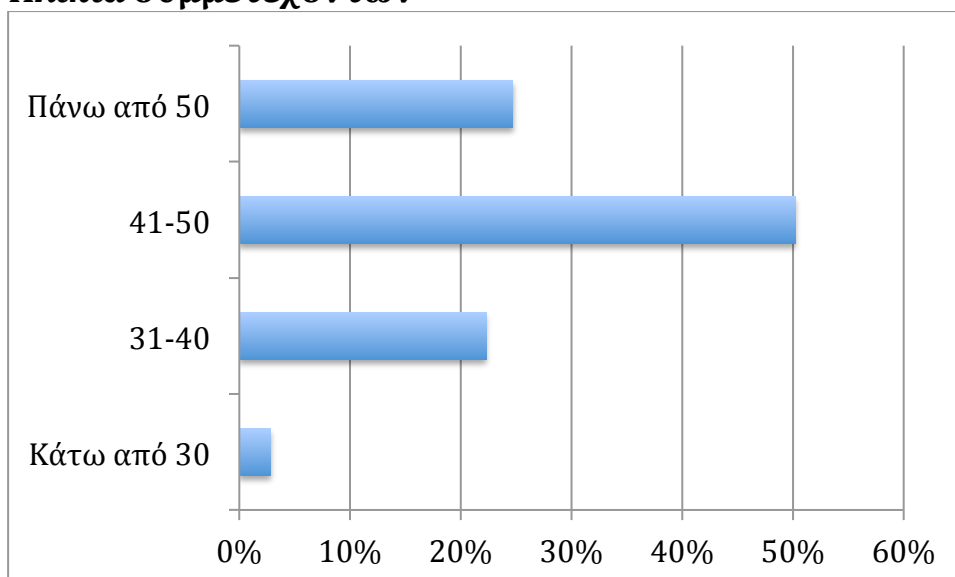
Βασικές πληροφορίες

Φύλο συμμετεχόντων

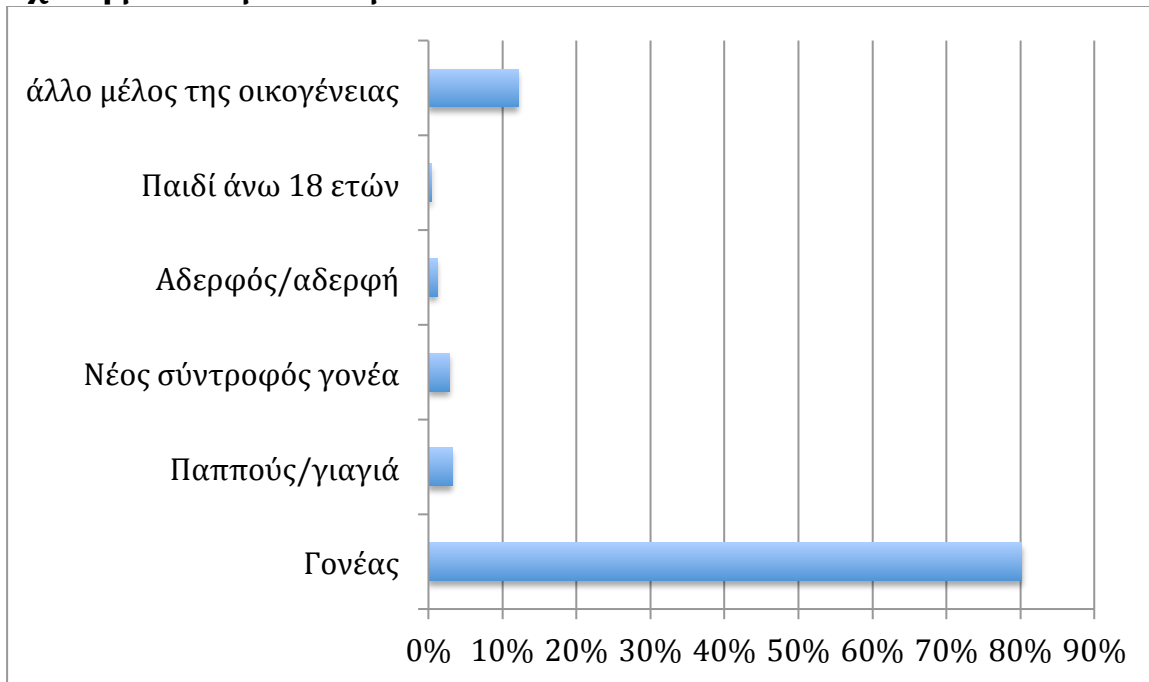
Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων ήταν άνδρες. Διεθνώς έχει καταδειχτεί ότι η γονική αποξένωση αφορά και τα δύο φύλα. Ωστόσο, λόγω του νομολογιακού εθίμου που επικρατεί στην Ελλάδα και σύμφωνα με το οποίο η επιμέλεια μετά από ένα χωρισμό αποδίδεται αποκλειστικά στη μητέρα, ο πατέρας είναι κατά συνθήκη περισσότερο εκτεθειμένος στη γονική αποξένωση.

Ηλικία συμμετεχόντων

Οι περισσότεροι συμμετέχοντες ήταν κάτω από 50 ετών.

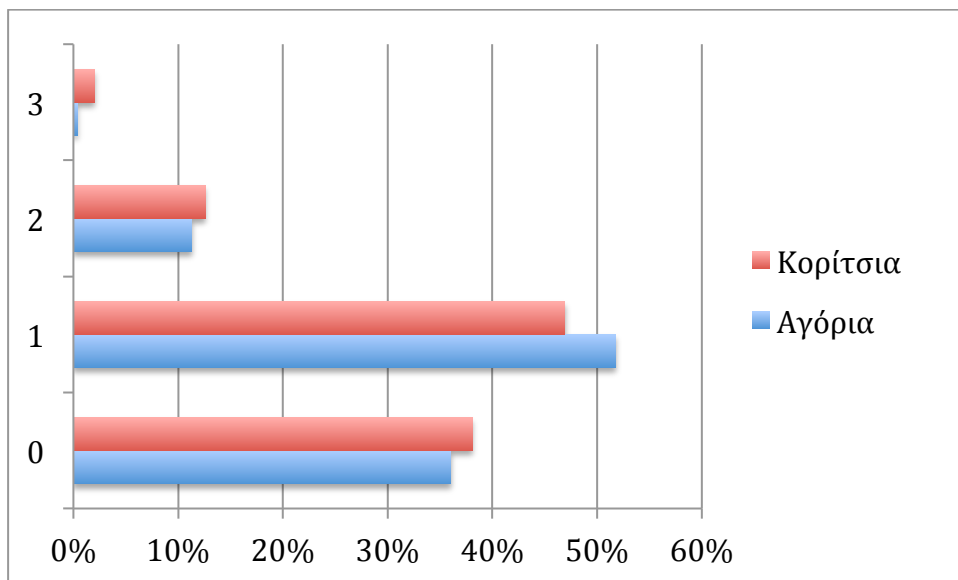
Σχέση με τα εμπλεκόμενα παιδιά

Οι περισσότεροι συμμετέχοντες ήταν γονείς.

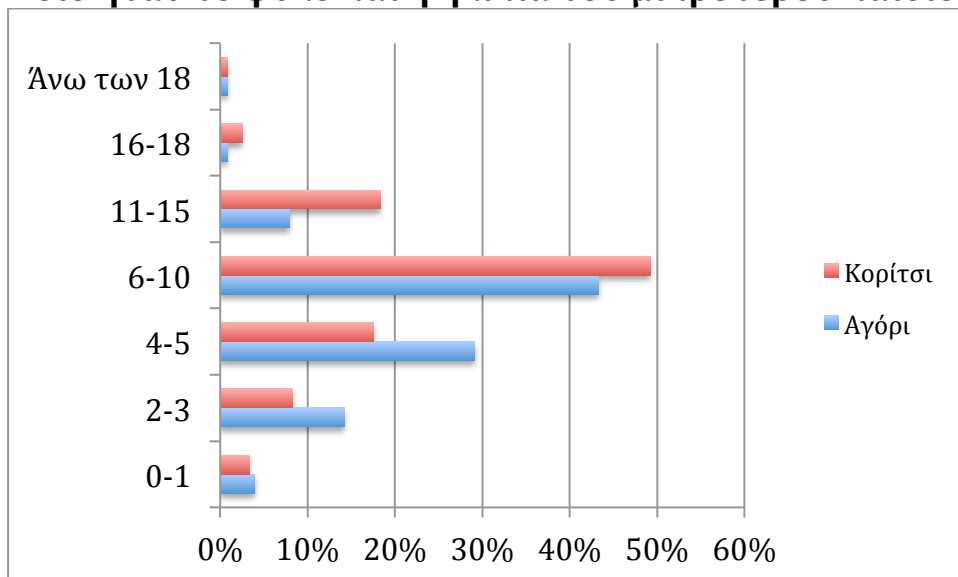
Εμπλεκόμενα παιδιά

Πόσα ήταν τα εμπλεκόμενα παιδιά;

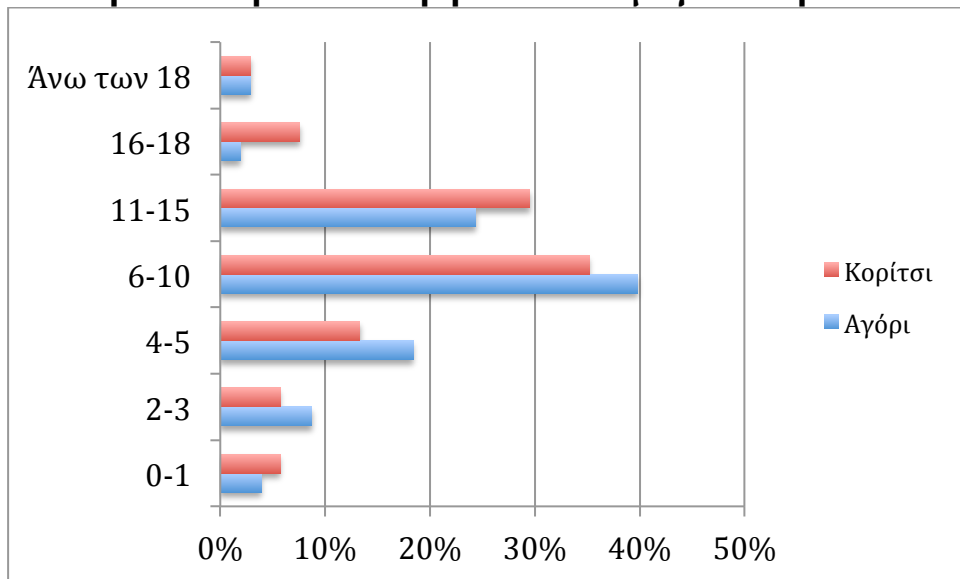
Οι περισσότερες περιπτώσεις αφορούσαν ένα παιδί, με παρόμοια κατανομή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Ποιά ήταν το φύλο και η ηλικία του μικρότερου παιδιού;

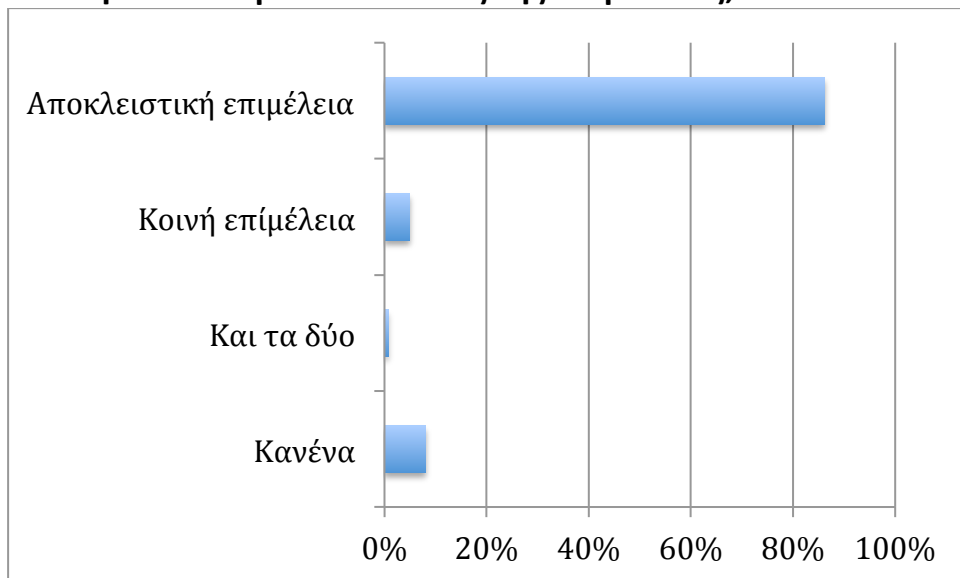
Οι περισσότερες απαντήσεις αφορούσα μικρότερα παιδιά ηλικίας 1-10 ετών, τόσο αγόρια όσο και κορίτσια.

Ποιό ήταν το φύλο και η ηλικία του μεγαλύτερου παιδιού;

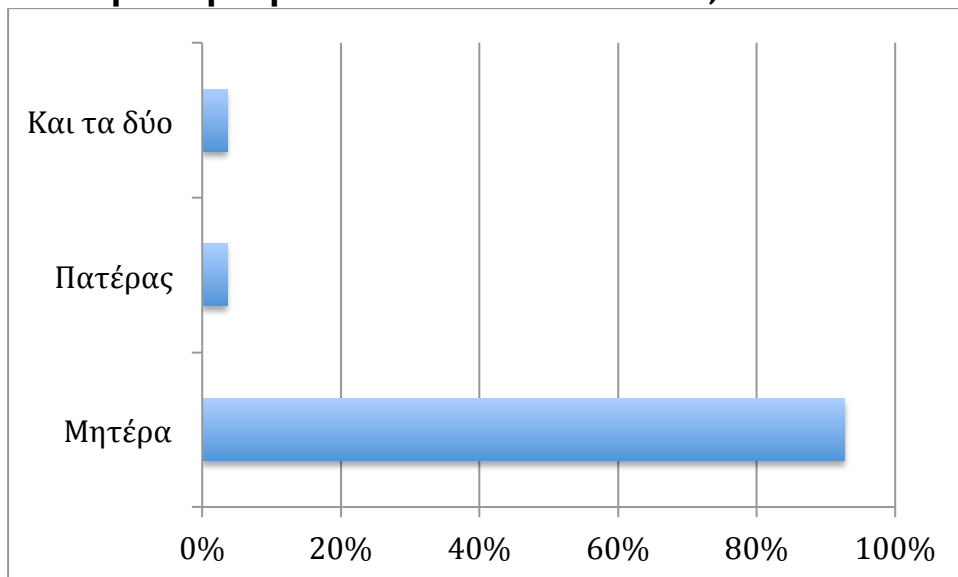
Οι περισσότερες απαντήσεις αφορούσαν παιδιά ηλικίας 6-15 ετών, τόσο αγόρια όσο και κορίτσια

Ποιό ήταν το νομικό καθεστώς της επιμέλειας;

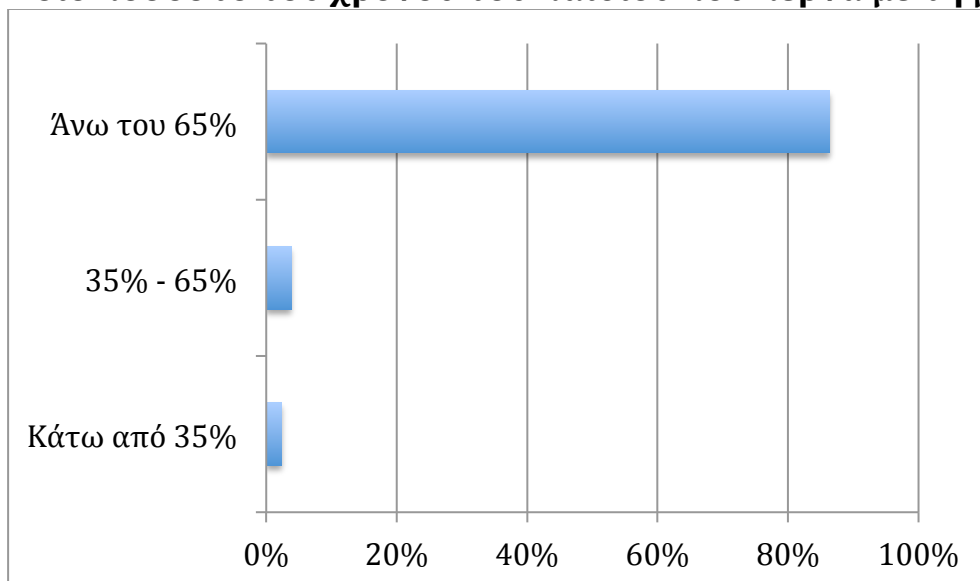
Η συντριπτική πλειοψηφία (86%) των περιπτώσεων αφορά παιδιά υπό καθεστώς αποκλειστικής επιμέλειας. Σε ποσοστό 98% η αποκλειστική επιμέλεια ασκούνταν από τη μητέρα.

Ποιά ήταν η κύρια κατοικία του παιδιού;

Η συντριπτική πλειοψηφία των παιδιών διέμεναν με τη μητέρα τους (92,7%).

Ποιό ποσοστό του χρόνου του παιδιού που περνά με τη μητέρα;

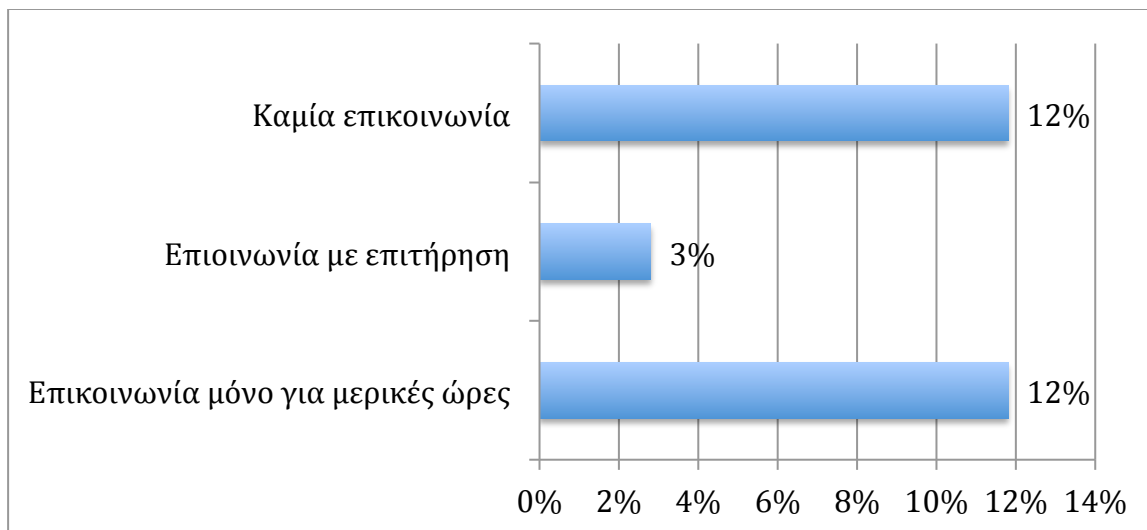

Η συντριπτική πλειοψηφία των παιδιών υπό αποκλειστική επιμέλεια, περνά άνω του 65% του χρόνου του με τη μητέρα (86%). Καθότι, κατά παράδοση τα ελληνικά δικαστήρια αποδίδουν συνήθως στον μη έχοντα την επιμέλεια πατέρα 2 διανυκτερεύσεις τον μήνα, καθώς και μια εβδομάδα στις διακοπές Χριστουγέννων-Πάσχα και 2-3 εβδομάδες το καλοκαίρι, στην έρευνα αυτή το 72% των παιδιών περνούσε άνω του 80% του χρόνου του με τη μητέρα.

Ιδανικά συστήνεται το παιδί να περνά τουλάχιστον 35% του χρόνου του με κάθε γονέα (Bauserman (2002), J Fam Psychol 16: 91-102, Nielsen (2017) Psychol Pub Policy, Law 23: 211-

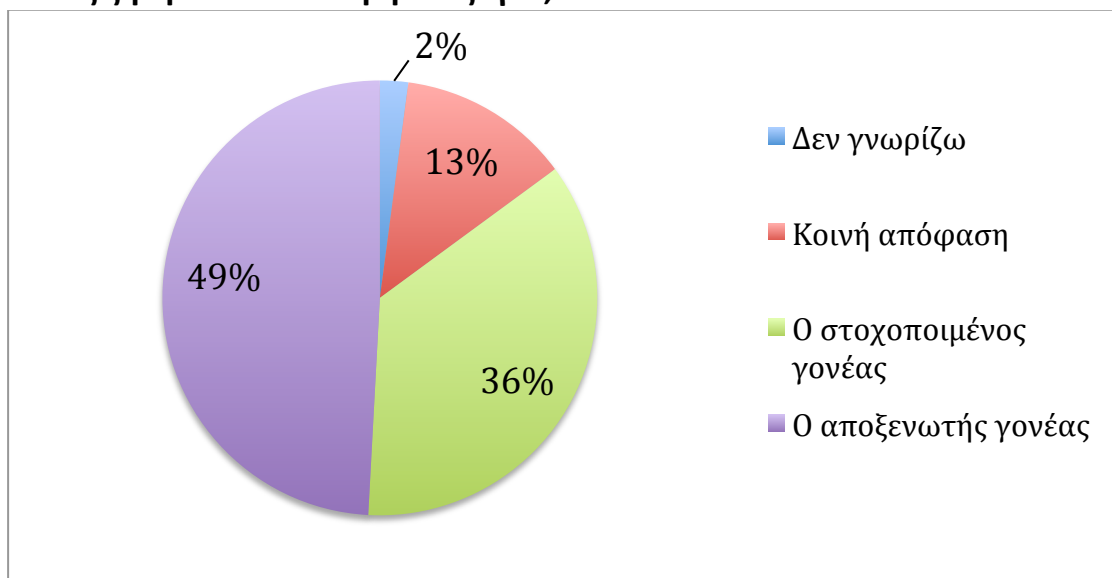
231). Στην παρούσα έρευνα αυτό ίσχυε μόνο για το 3,8% των παιδιών υπό καθεστώς αποκλειστικής επιμέλειας. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει την εγγενή αδυναμία του συστήματος της αποκλειστικής επιμέλειας το οποίο δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για ανάπτυξη γονικής αποξένωσης.

Συνολικά, 54 από τους 247 συμμετέχοντες (25,9%) δεν απάντησαν στο ερώτημα πόσο χρόνο περνά το παιδί με τον πατέρα ή απάντησαν ότι ο χρόνος είναι πρακτικά μηδέν. Οι συμμετέχοντες αυτοί διευκρίνησαν σχετικά με την επικοινωνία του παιδιού με τον πατέρα ότι:

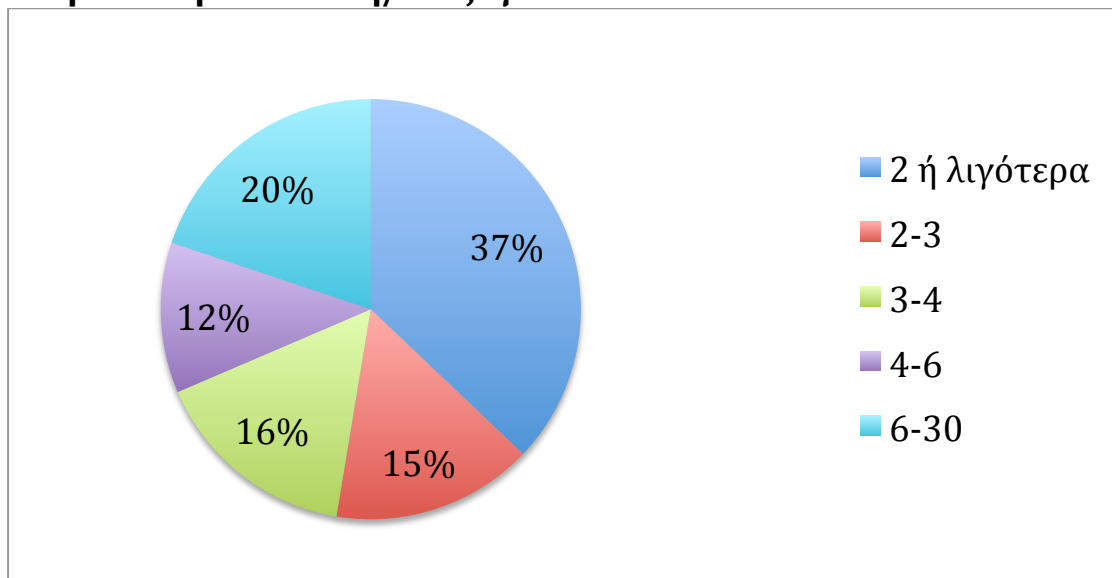
δηλαδή το 12% των εμπλεκόμενων παιδιών στην παρούσα έρευνα δεν είχαν καμία απολύτως επικοινωνία με τον πατέρα. Αυτό δεν σημαίνει κατανάγκη ότι υπήρχε αδιαφορία από την πλευρά του πατέρα αλλά θα μπορούσε πχ να οφείλεται σε συμπεριφορές γονικής αποξένωσης από τον έτερο γονέα.

Ποιός ζήτησε διάσταση ή διαζύγιο;

Στις περισσότερες περιπτώσεις ο αποξενωτής γονέας είχε ζητήσει το χωρισμό.

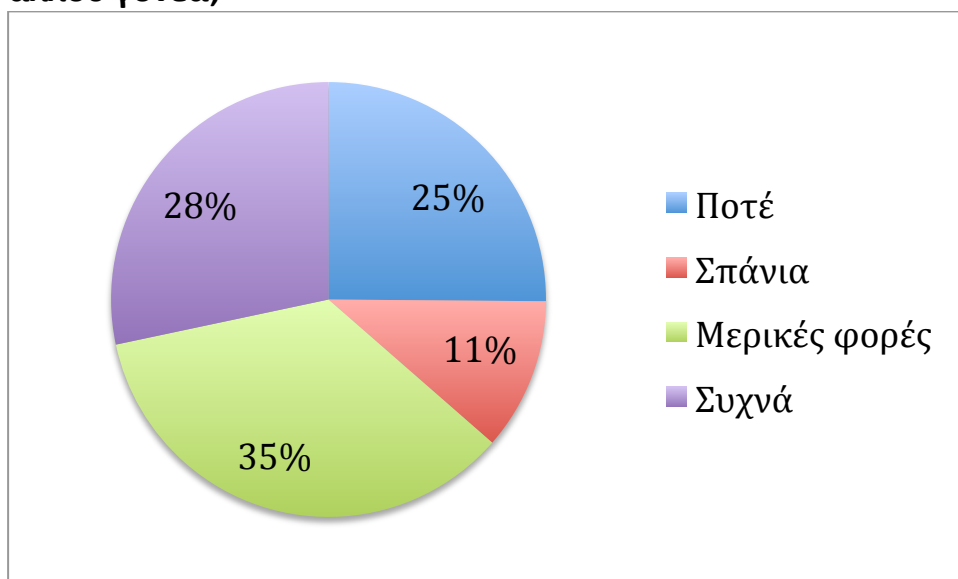
Έτη από τη διάσταση/διαζύγιο

Τα φαινόμενα γονεϊκής αποξένωσης και ψευδών κατηγοριών μπορεί να διαρκέσουν μεγάλο διάστημα μετά από ένα χωρισμό

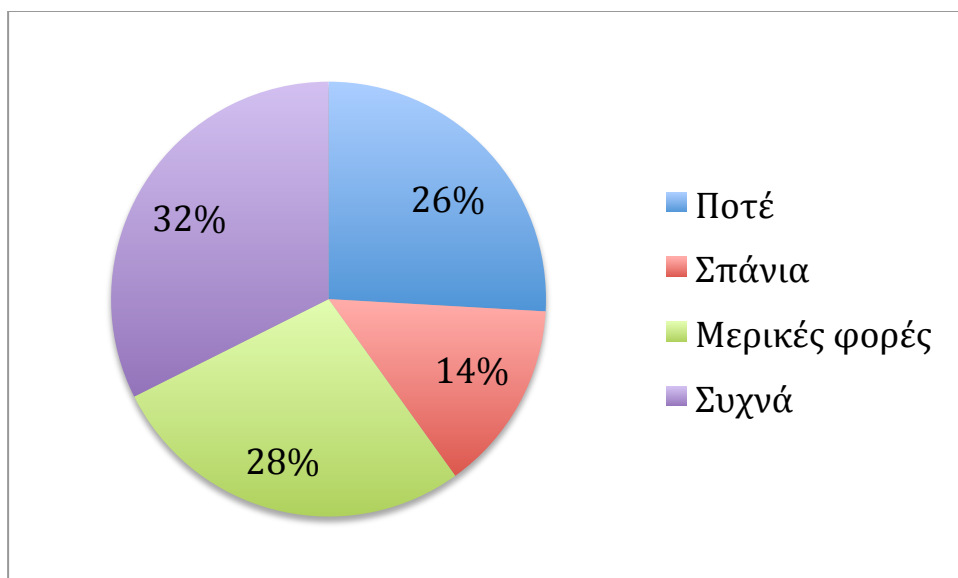
Συμπεριφορές και φαινόμενα γονικής αποξένωσης

Έχετε παρατηρήσει ότι ένα παιδί μιλάει άσχημα για τον ένα γονέα εξαιτίας του άλλου γονέα;

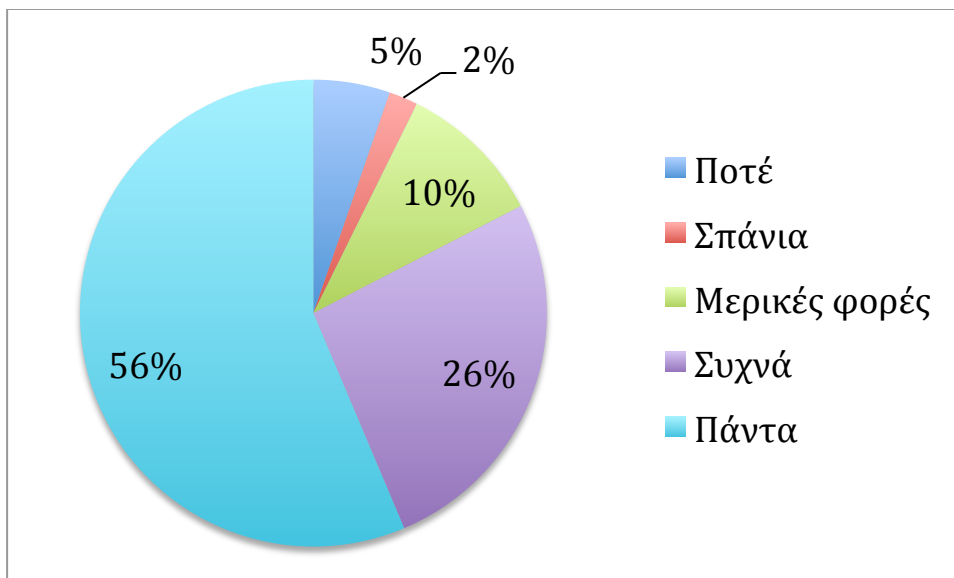
Περισσότερο από το 1/3 αναφέρει ότι το παιδί μιλάει αρνητικά για τον στοχοποιημένο γονέα λόγω του αποξενωτή.

Έχετε παρατηρήσει ότι το παιδί δεν θέλει να δει τον ένα γονέα λόγω του άλλου γονέα;

Το 1/3 αναφέρει ότι το παιδί δε θέλει να δει τον στοχοποιημένο γονέα λόγω του αποξενωτή.

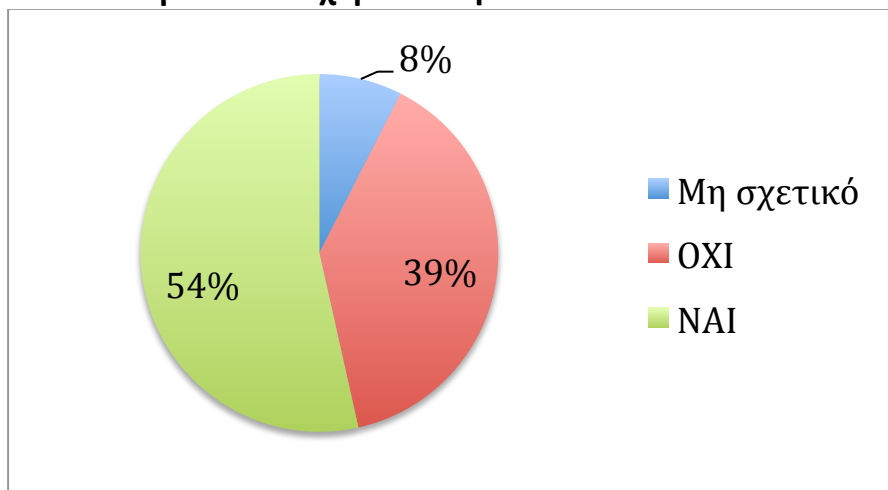
Έχετε παρατηρήσει ότι ο ένας γονέας δεν ενημερώνει τον έτερο γονέα αναφορικά με θέματα που αφορούν το παιδί (πχ θέματα εκπαίδευσης, υγείας, κλπ);

Η πλειοψηφία (82%) αναφέρει ότι ο ένας γονέας συχνά ή πάντα δεν ενημερώνει τον άλλο γονέα. Παρά το ότι η ενημέρωση του μη έχοντος την επιμέλεια γονέα αποτελεί υποχρέωση του ασκούντος την επιμέλεια, η μη τήρηση αυτής της υποχρέωσης, καίτοι συνιστά κακή άσκηση της επιμέλειας, σπανίως έχει την οποιαδήποτε συνέπεια. Ο γονέας – φορέας της γονικής μέριμνας, ακόμη και αν δεν ασκεί την επιμέλεια, έχει δικαίωμα ενημέρωσης από τρίτους στα πλαίσια της εκπροσώπησης του τέκνου. Δεν είναι σπάνιο, ωστόσο, πρακτικά, να υποχρεώνεται σε εισαγγελικές παραγγελίες προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα αυτό πχ για θέματα υγείας, να χρειάζεται να προσφεύγει στο συνήγορο του παιδιού ζητώντας διαμεσολάβηση ή στην αρχή προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, γεγονός που αποτελεί σημαντικό φραγμό.

Οι δυσχέρειες πληροφόρησης του μη ασκούντος την επιμέλεια γονέα αποτελεί, λοιπόν, εγγενή αδυναμία του επικρατούντος συστήματος της αποκλειστικής επιμέλειας και των επικρατούντων πρακτικών και, μαζί με την, χωρίς συνέπειες, άρνηση του ασκούντος την επιμέλεια για ενημέρωση του έτερου γονέα, ακόμη και για σημαντικά θέματα όπως υγεία και εκπαίδευση, η έλλειψη συνεργασίας και, εν γένει, η μη συμμόρφωση στα οριζόμενα κατά τον νόμο, δημιουργούν πρόσφορο έδαφος γονικής αποξένωσης.

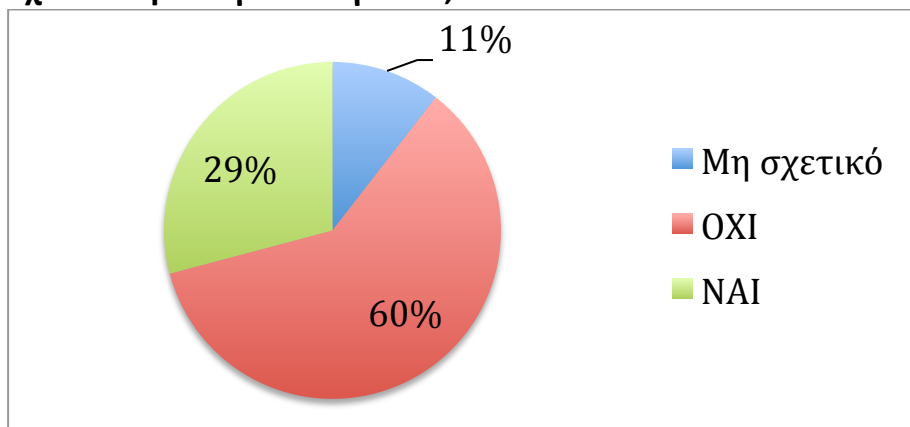
Ο γονέας που ασκεί αποκλειστικά την επιμέλεια έχει μεταβάλει τον τόπο κατοικίας του παιδιού χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του έτερου γονέα με αποτέλεσμα να δυσχεράνει την επικοινωνία του παιδιού με τον έτερο γονέα;

Πάνω από τους μισούς συμμετέχοντες αναφέρουν ότι ο γονέας που ασκεί αποκλειστικά την επιμέλεια έχει μεταβάλει τον τόπο κατοικίας του παιδιού χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του έτερου γονέα δυσχεραίνοντας την επικοινωνία του παιδιού με τον τελευταίο. Ο προσδιορισμός του τόπου κατοικίας επαφίεται στον ασκούντα την επιμέλεια γονέα.

Ο προσδιορισμός του τόπου κατοικίας του παιδιού αποκλειστικά από τον ασκούντα την επιμέλεια γονέα συνιστά άλλη μια εγγενή αδυναμία του επικρατούντος συστήματος της αποκλειστικής επιμέλειας, δίνοντας πολύ περιορισμένες δυνατότητες αντίδρασης στον μη ασκούντα την επιμέλεια γονέα (ή συνηθέστερα καμία), δημιουργώντας πρόσφορο έδαφος για φαινόμενα γονικής αποξένωσης.

Τηρείται η δικαστική απόφαση επικοινωνίας (προσωπική και τηλεφωνική, μέσω διαδικτύου, κλπ) του μη ασκούντος την επιμέλεια γονέα με τα παιδιά από τον έχοντα την επιμέλεια γονέα;

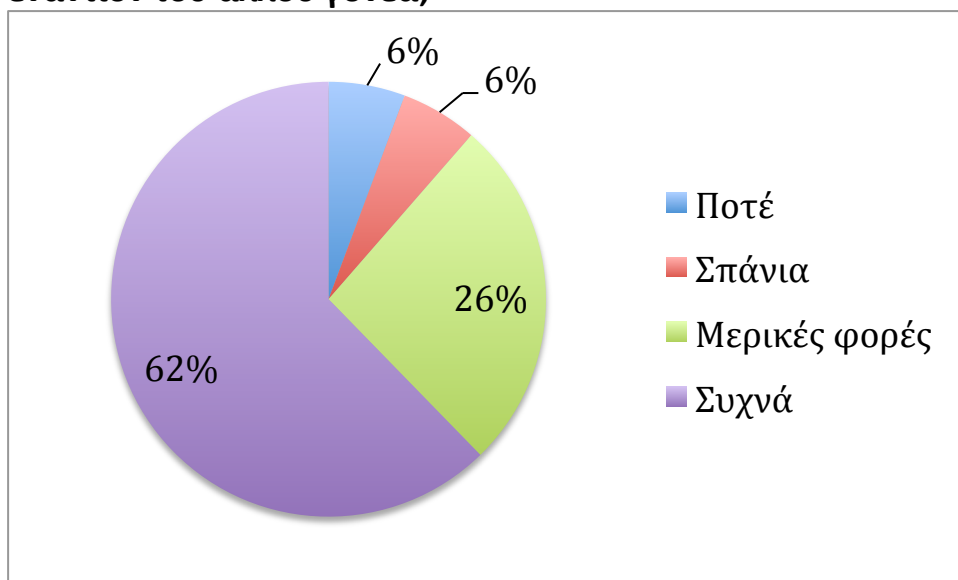

Στην πλειοψηφία (60%) των περιπτώσεων δεν τηρείται η δικαστική απόφαση επικοινωνίας των παιδιών με τον μη ασκούντα την επιμέλεια γονέα. Παρά το γεγονός ότι η παρεμπόδιση επικοινωνίας αποτελεί ποινικό αδίκημα, που επισύρει ποινή φυλάκισης έως και 3 χρόνια, οι ρυθμοί απόδοσης δικαιοσύνης στην Ελλάδα καθιστούν τη συμπεριφορά αυτή πρακτικά ατιμώρητη. Επιπλέον, καίτοι αποτελεί κακή άσκηση της επιμέλειας, δεν έχει

πραγματικές επιπτώσεις στην απόδοση της επιμέλειας¹, γεγονός που ενισχύει ιδιοκτησιακές αντιλήψεις από τη μεριά του ασκούντος την επιμέλεια γονέα σε σχέση με το παιδί και, τελικά, στρέφεται ενάντια στο συμφέρον του τελευταίου.

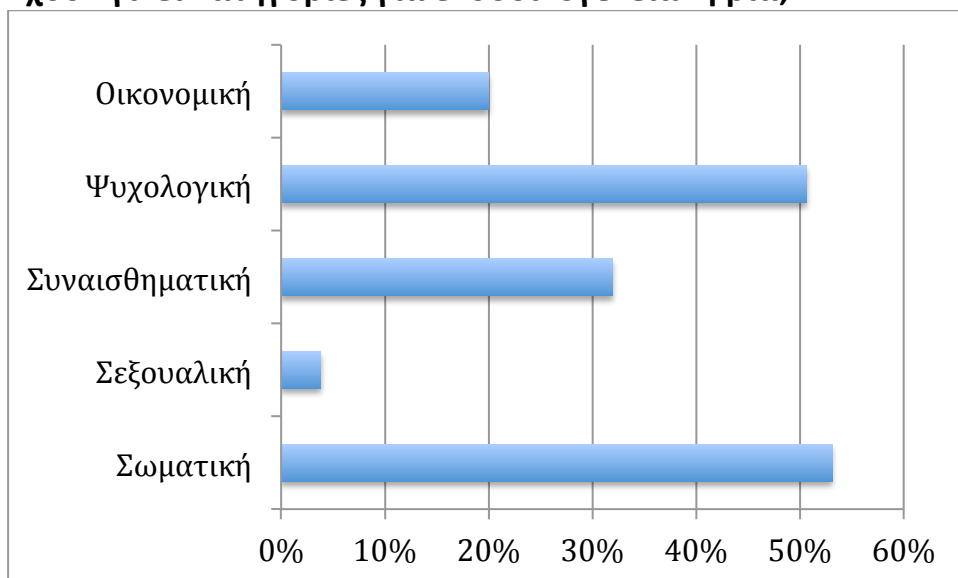
Ψευδείς κατηγορίες

Έχετε παρατηρήσει ότι ο ένας γονέας έχει προσπαθήσει να στρέψει τις αρχές εναντίον του άλλου γονέα;

Η πλειοψηφία αναφέρει ότι συχνά ο ένας γονέας προσπαθεί να στρέψει τις αρχές εναντίον του άλλου γονέα (62%). Μια μειοψηφία (12%) αναφέρει ότι αυτό συμβαίνει σπάνια ή καθόλου.

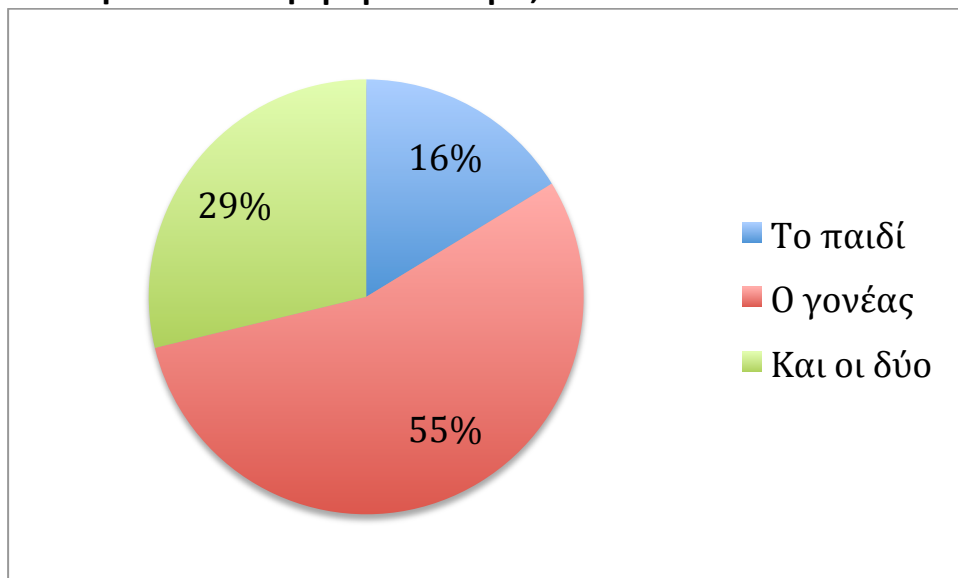
Έχουν γίνει κατηγορίες για ενδοοικογενειακή βία;

Συνολικά, 160 από τους 247 ερωτούμενους απάντησαν ότι έχουν γίνει κατηγορίες για ενδοοικογενειακή βία (65%), κυρίως σωματική και ψυχολογική.

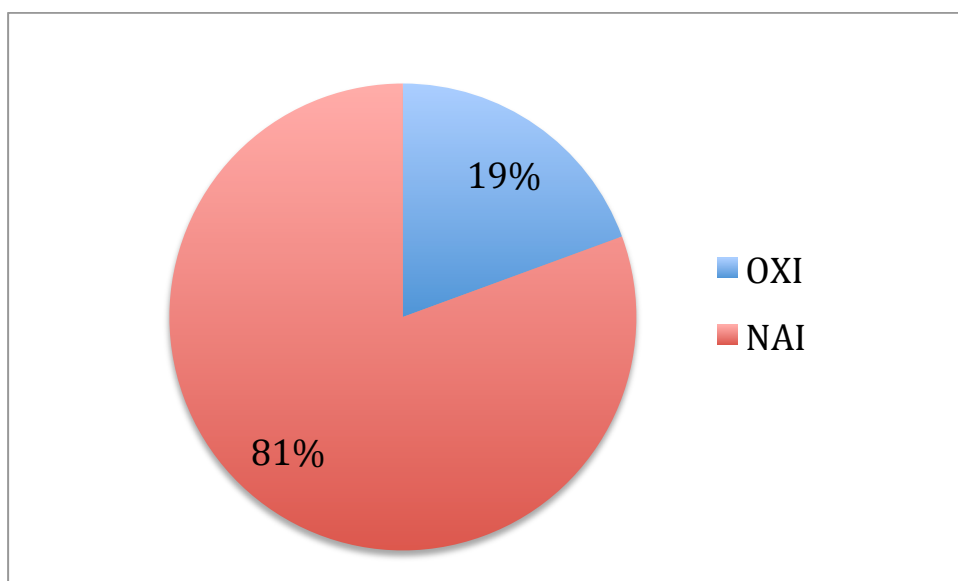
¹Bantekas, I. (2016) Discrimination against fathers in greek child custody proceedings: failing the child's best interests. The International Journal of Children's Rights 24: 330-357

Ποιό ήταν το αναφερόμενο θύμα;

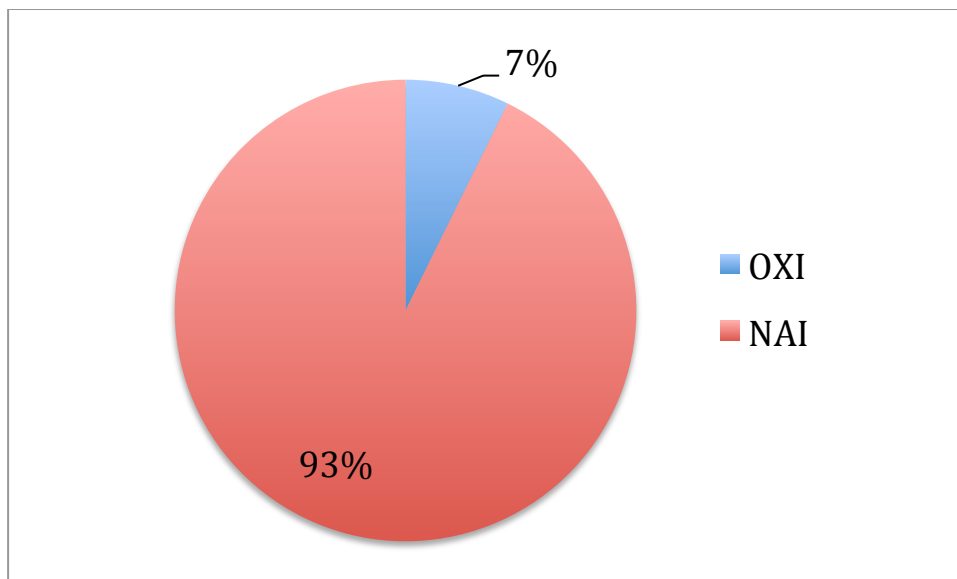
Το αναφερόμενο θύμα των κατηγοριών για ενδοοικογενειακή βία είναι συνήθως ο έτερος γονέας.

Έχετε παρατηρήσει ότι κάποιος δικηγόρος συμμετείχε άμεσα ή έμμεσα στην αποξένωση ή στην υποστήριξη των ψευδών κατηγοριών;

Τέσσερις στους 5 έχουν παρατηρήσει ότι κάποιος δικηγόρος συμμετείχε άμεσα ή έμμεσα με τη στάση και τις δράσεις του. Η έμμεση συμμετοχή θα μπορούσε να περιλαμβάνει πχ μη διόρθωση λαθών ή ανακριβειών. **Τίθεται ένα σοβαρό θέμα δεοντολογίας στην άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος.**

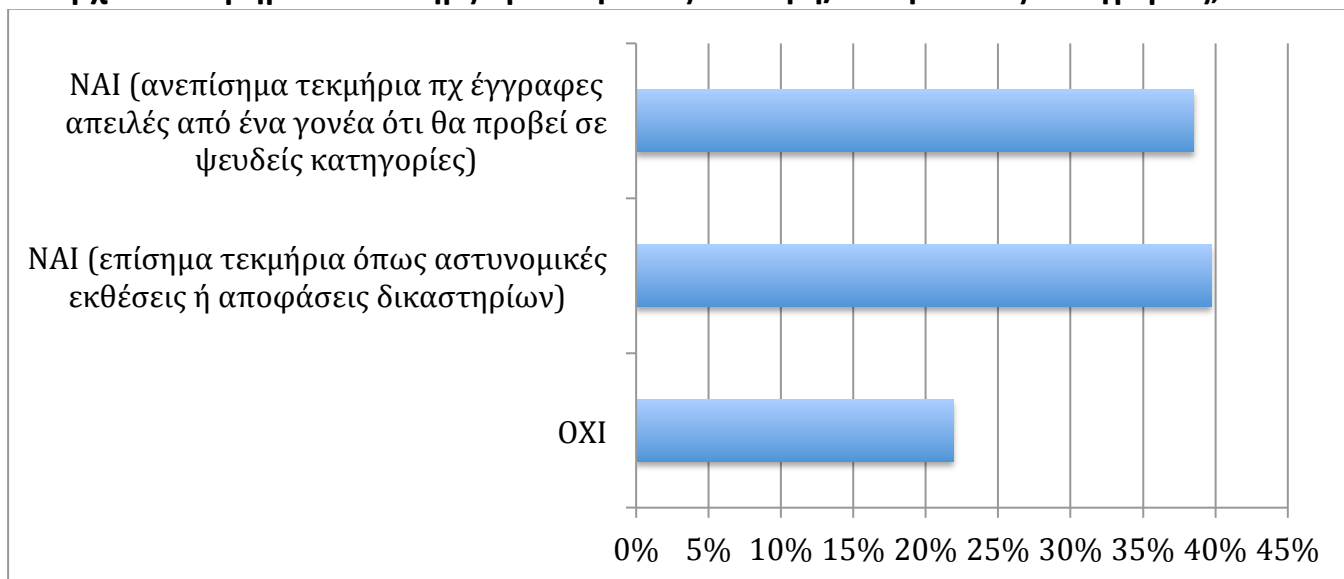
Έχετε παρατηρήσει ότι η οικογένεια, φίλοι ή δίκτυα του γονέα συμμετείχαν στην αποξένωση ή στην υποστήριξη των ψευδών κατηγοριών;

Η συντριπτική πλειοψηφία έχει παρατηρήσει ότι το περιβάλλον του αποξενωτή γονέα συμμετείχε στην αποξένωση ή στην υποστήριξη των ψευδών κατηγοριών. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε πχ να συμβεί δίνοντας ψευδείς, ατελείς ή παραπλανητικές καταθέσεις/βεβαιώσεις.

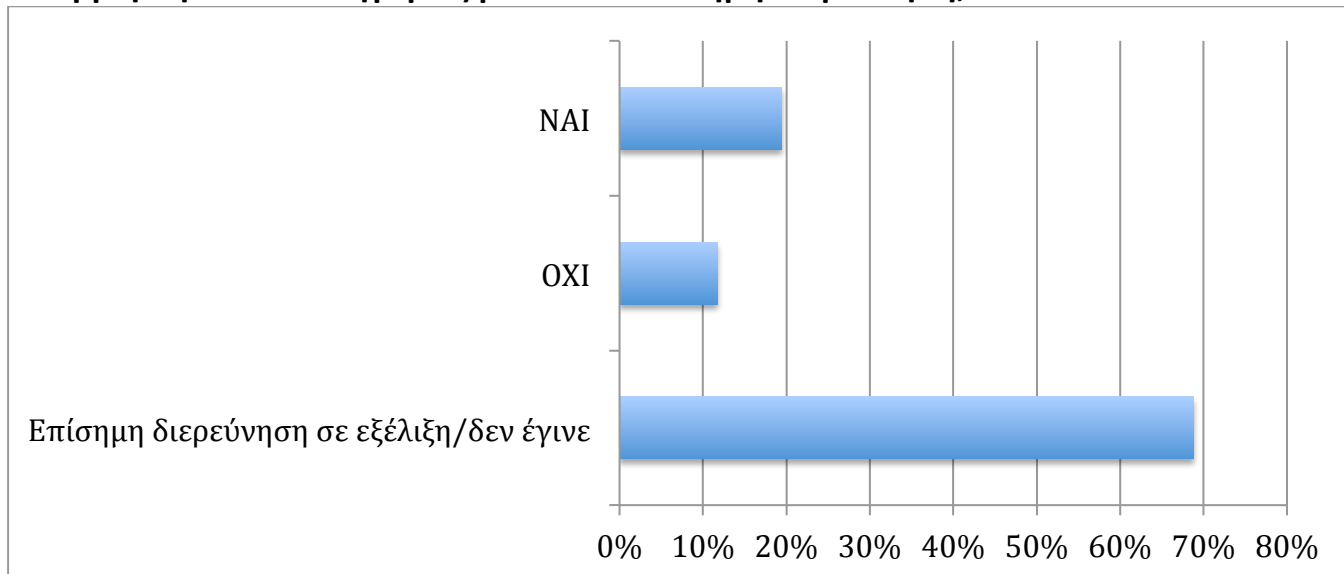
Τεκμηρίωση αποξένωσης και ψευδών κατηγοριών

Υπάρχουν τεκμήρια ότι υπήρξε γονική αποξένωση ή/και ψευδείς κατηγορίες;

Σε πάνω από τις μισές περιπτώσεις υπήρχαν στοιχεία ότι οι κατηγορίες ήταν ψευδείς/ότι υπήρχε γονική απόξένωση. Το αντίθετο ίσχυε μόνο σε μια μειοψηφία των περιπτώσεων (22%) στις οποίες δεν υπήρχαν στοιχεία.

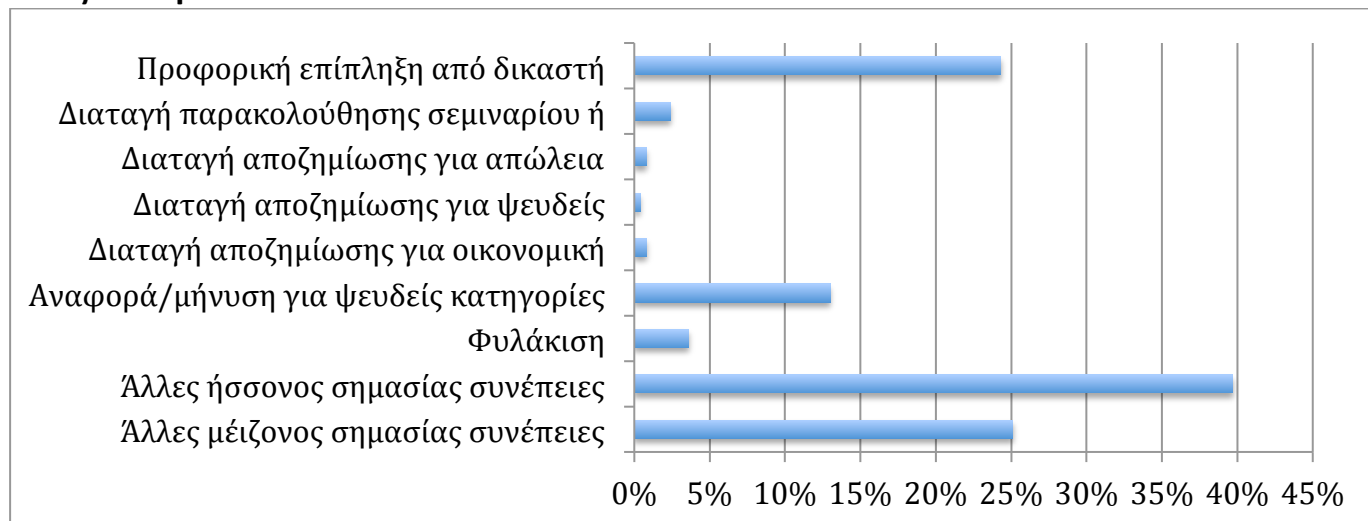
Απορρίφθηκαν οι κατηγορίες μετά από επίσημη διερεύνηση;

Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων δεν έγινε διερεύνηση ή αυτή συνεχίζονταν. Στο 1/5 των περιπτώσεων απορριφθηκαν οι κατηγορίες.

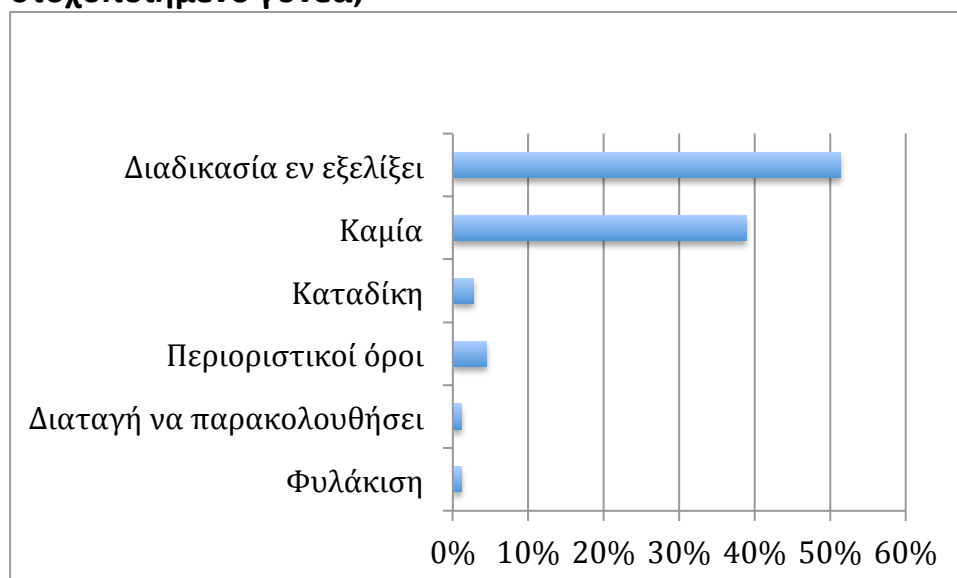
Συνέπειες γονεϊκής αποξένωσης και ψευδών κατηγοριών

Συνέπειες των πράξεων αποξένωσης ή/και ψευδών κατηγοριών για τον αποξενωτή

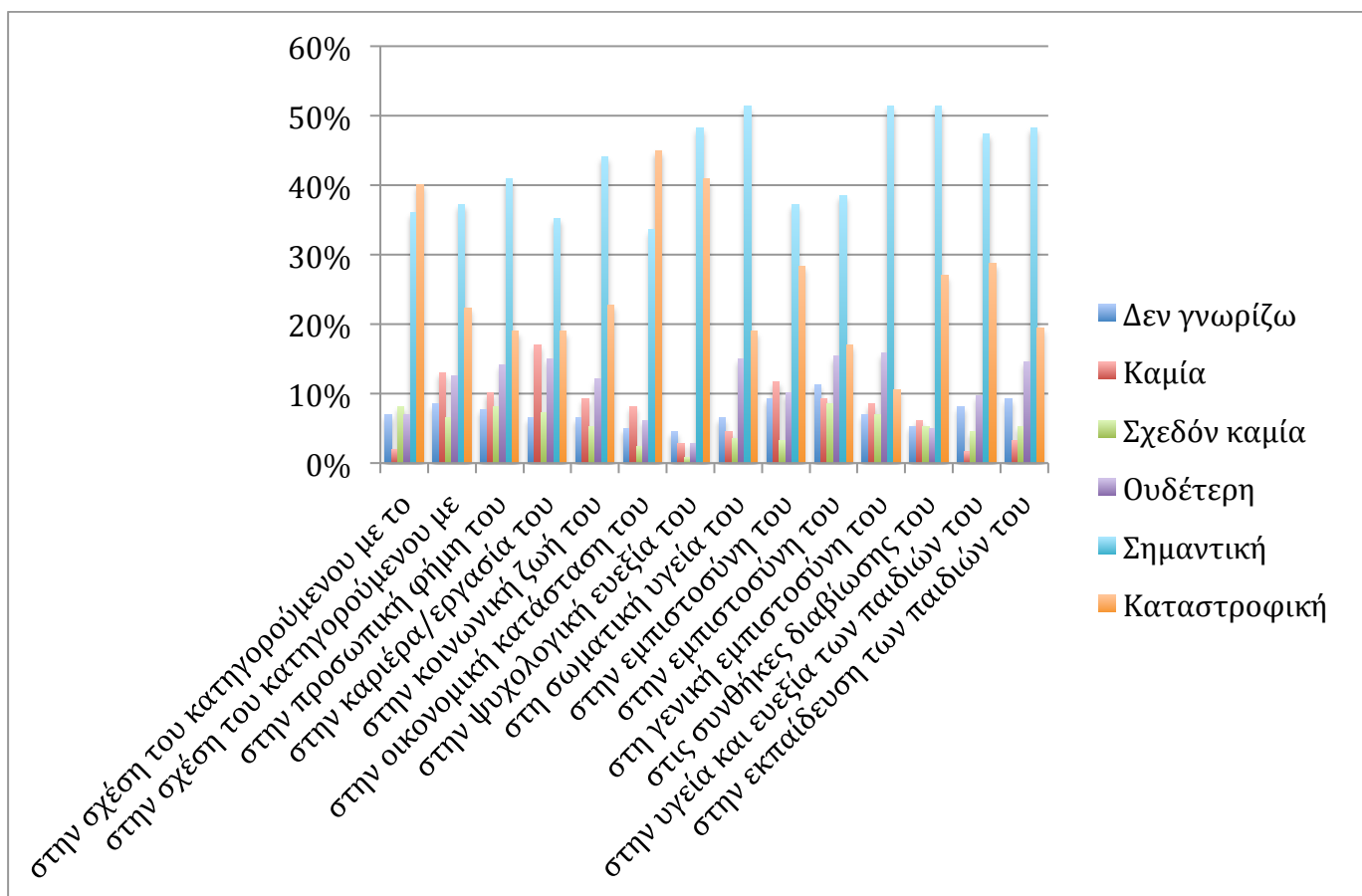
Σε πάνω από τις μισές περιπτώσεις δεν υπήρχαν σοβαρές συνέπειες για τον αποξενωτή (προφορική επίπληξη από δικαστή ή/και ήσσονος σημασίας συνέπειες στο 55,8%). Στο 13% των περιπτώσεων υπεβλήθη μήνυση/αναφορά σε υπηρεσίες, αλλά αυτό είναι αμφίβολο αν οδηγεί σε σοβαρές συνέπειες και αν τελικά δρα αποτρεπτικά, ιδίως με τους ρυθμούς απονομής δικαιοσύνης στην Ελλάδα. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και καταδικαστική απόφαση να υπάρξει μετά από χρόνια είναι σχεδόν βέβαιο ότι δε θα οδηγούσε σε απώλεια της επιμέλειας, καίτοι θα αποτελούσε απόδειξη κακής άσκησης της τελευταίας.

Επίσημες συνέπειες της αποξένωσης ή/και των ψευδών κατηγοριών για τον στοχοποιημένο γονέα;

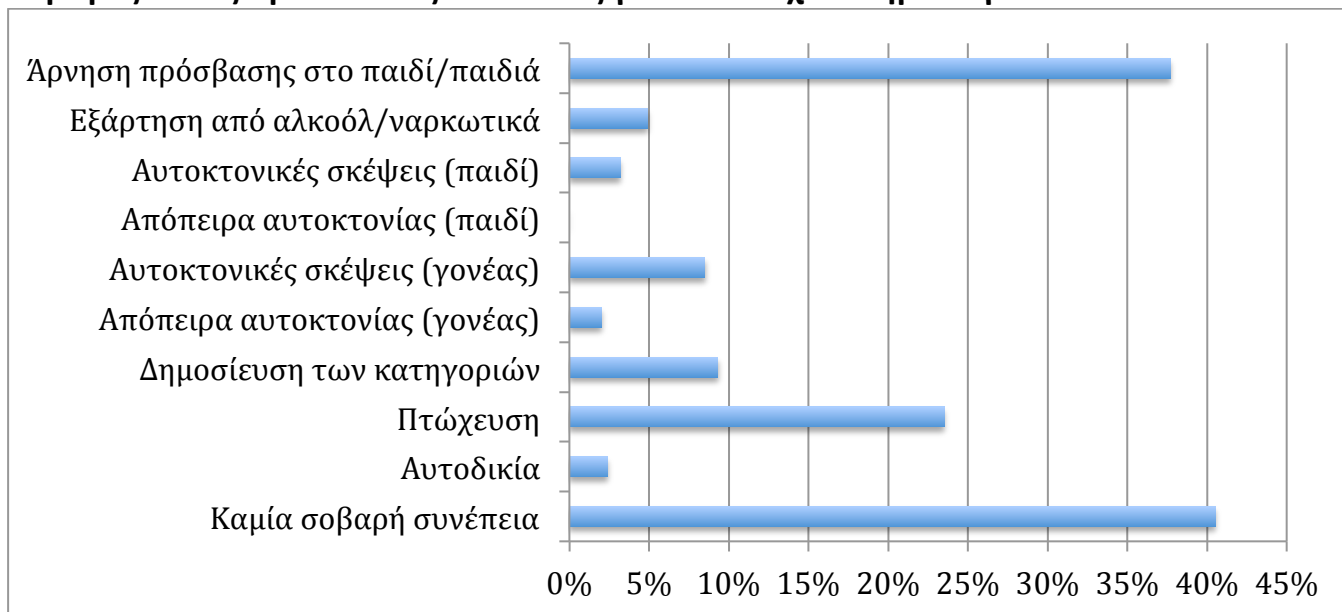
Παρότι στο 51% των περιπτώσεων η διαδικασία ήταν εν εξελίξει, στο 39% των περιπτώσεων δεν υπήρχαν σημαντικές επίσημες συνέπειες για τον στοχοποιημένο γονέα. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 1% των θυμάτων ψευδών κατηγοριών, ωστόσο, καταλήγει στη φυλακή!

Αναφορικά με το στοχοποιημένο γονέα, πώς θα χαρακτηρίζατε την επιρροή της αποξένωσης ή/και των ψευδών κατηγοριών ...

Η μεγάλη πλειοψηφία των συμμετεχόντων δήλωσε ότι η αποξένωση/ψευδείς κατηγορίες είχαν σημαντικές ή καταστροφικές συνέπειες για τον στοχοποιημένο γονέα. Η εμπιστοσύνη στις αρχές, σε νέους συντρόφους και τρίτους επηρεάζεται σημαντικά ενώ εξαιρετικά αρνητικές είναι και οι συνέπειες στην υγεία/ευεξία, αλλά και εκπαίδευση των παιδιών.

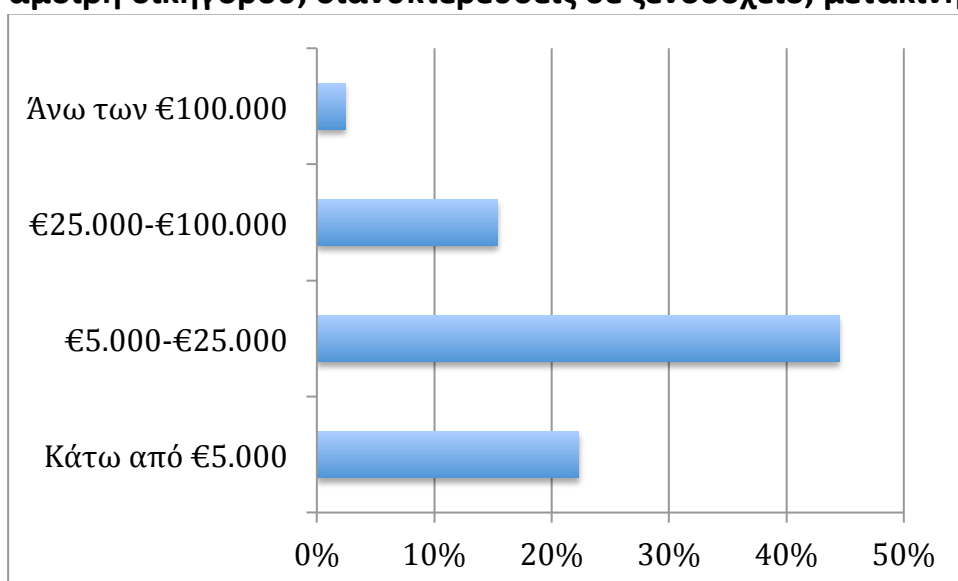
Σοβαρές απτές προσωπικές συνέπειες για τον στοχοποιημένο γονέα

Στο 60% των περιπτώσεων υπήρχαν πολύ σημαντικές συνέπειες, κυρίως με τη μορφή διαρραγής της σχέσης του στοχοποιημένου γονέα με το παιδί, πτώχευσης και δημοσιοποίησης των ψευδών κατηγοριών. Το 8,5% των στοχοποιημένων γονέων και το 3,2% των εμπλεκόμενων παιδιών έχουν αυτοκτονικές τάσεις λόγω της αποξένωσης/ψευδών κατηγοριών. Το 2% των στοχοποιημένων γονέων έχει προχωρήσει σε απόπειρα αυτοκτονίας.

Οικονομικό κόστος

Οικονομικό κόστος για τον στοχοποιημένο γονέα; (απώλεια ημερομισθίων, αμοιβή δικηγόρου, διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχείο, μετακινήσεις, κλπ)

Το 45% των στοχοποιημένων γονέων είχαν έξοδα μέχρι €25.000, και 15% μέχρι €100,000

Πόσες ημέρες εργασίας έχει αφιερώσει ο καθένας από τους παρακάτω σε σχέση με την αποξένωση ή/και ψευδείς κατηγορίες; (π.χ. καταγραφή συμβάντων, κατάθεση μήνυσης κλπ).

	0	1	2	3	4	5	6-10	11-20	21-30	31-40	41-50	Πάνω από 50
Αστυνομία	29,1%	13,0%	7,3%	4,5%	2,0%	6,9%	11,3%	7,7%	3,6%	1,2%	2,8%	10,1%
Δικαστικό σώμα	30,8%	5,7%	8,1%	4,9%	1,6%	8,1%	17,4%	6,9%	3,6%	1,6%	0,8%	10,1%
Ιατρικό προσωπικό	45,7%	7,3%	3,2%	2,8%	2,4%	8,5%	13,4%	7,7%	3,6%	0,8%	0,8%	3,2%
Εμπλεκόμενοι γονείς	28,3%	4,9%	2,4%	0,8%	0,8%	6,5%	14,2%	16,6%	12,1%	3,2%	2,8%	6,5%
Προσωπικό Σχολείων	54,9%	5,3%	7,7%	2,8%	2,0%	7,7%	12,2%	4,5%	0,0%	0,4%	0,4%	1,6%
Κοινωνικές Υπηρεσίες	55,3%	7,3%	6,9%	2,4%	2,0%	5,7%	11,4%	3,7%	1,6%	0,4%	0,8%	2,4%
Νομική βοήθεια/δικαστική συνδρομή	45,7%	3,6%	3,6%	1,6%	2,8%	6,5%	16,2%	6,1%	4,5%	0,4%	2,8%	5,7%
Επίσημος δικηγόρος	15,4%	3,2%	4,5%	2,0%	1,6%	4,9%	23,5%	11,7%	10,1%	2,0%	3,2%	17,4%
Πραγματογνώμονας	55,9%	5,7%	6,9%	1,6%	1,2%	7,7%	11,7%	3,2%	2,8%	0,4%	0,8%	1,6%
Άλλοι μάρτυρες	35,2%	4,9%	6,1%	5,7%	2,4%	11,7%	17,0%	6,5%	1,6%	40,0%	1,2%	6,1%

Σε πολλές περιπτώσεις δημόσιοι λειτουργοί, αλλά και οι εμπλεκόμενοι, αφιερώνουν πάνω από 50 ημέρες εργασίας για μια υπόθεση γονικής αποξένωσης/ψευδών κατηγοριών. Αυτό αφορά κυρίως την αστυνομία, το δικαστικό σώμα και τους δικηγόρους.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Harman, J. J., Kruk, E., Hines D.A. (2018) Parental alienating behaviors: An unacknowledged form of family violence. Psychological Bulletin 144 (12): 1275-1299

Μια επισκόπηση της επιστημονικής βιβλιογραφίας σχετικά με τη γονική αποξένωση

Lohse, J. (2020) “Parental alienation” < <http://worldparents.org/violence>>

Πρόσφατη έρευνα σχετική με τη γονική αποξένωση στη Δανία

James, J. (2020) “The UK parental alienation study”

<www.canva.com/design/DAEAF75oOd0/view#1>

Πρόσφατη έρευνα σχετική με τη γονική αποξένωση στο Ηνωμένο Βασίλειο

Bantekas, I. (2016) Discrimination against fathers in greek child custody proceedings: failing the child’s best interests. The International Journal of Children’s Rights 24: 330-357

Ίσως η μοναδική συστηματική ανάλυση της απόδοσης της επιμέλειας τέκνων από τα ελληνικά δικαστήρια από την οπτική των δύο φύλων

Προσωπικές μαρτυρίες

Σήμερα πάλι δεν μπόρεσα να μιλήσω στα παιδιά μου όσο θέλω, γιατί η μητέρα τους μου είπε «τελείωσε ο χρόνος σου».

Πατέρας δύο μικρών παιδιών

Στις 22:30 επέστρεψα τον μικρό από τις 20:00 που γράφει η απόφαση γιατί δεν ήθελε να γυρίσουμε νωρίτερα. Αυτό όμως που με τσάκισε ψυχολογικά ήταν ο μεγάλος, τον οποίο είδα 50 μέρες μετά από την προηγούμενη φορά, ο οποίος ούτε με κοίταξε όταν πήγα πίσω τον μικρό του έλεγα, “Έλα αγάπη μου να σε πάρω μία αγκαλίτσα που έχω τόσες μέρες να σε δω και δεν με κοιταγε καν”, του το ξανά είπα και πάλι τίποτα η πρώην μπροστά και απλά γελαγε. Τίποτα, δεν ήρθε σε μένα, απλά μου είπε ένα γεια από μακριά. Έφυγα και στο δρόμο έκλαιγα με αναφιλητά χωρίς να μπορώ να καταλάβω το γιατί, γιατί το κάνει αυτό, γιατί δεν με θέλει;

Πατέρας δύο μικρών αγοριών

“Για να μην υπάρξουν παρανοήσεις την Τετάρτη 2/9 και αυτό το σαββατοκύριακο 5-6/9, το παιδί το παίρνεις χαριστικά αφού ακόμα δεν έχει ξεκινήσει η σχολική χρονιά, επομένως βρίσκεται σε διακοπές και η επικοινωνία αργεί.” Εκνευρίστηκα, στενοχωρήθηκα, μόλις, είδα το μήνυμα. Εννοείται, ότι η δικαστική απόφαση δεν αναγράφει ρητώς ότι η τακτική επικοινωνία αργεί από τον Ιούνιο ως και τον Σεπτέμβρη. Κι όλα αυτά, ενώ η ίδια απόφαση επικοινωνίας μου με το παιδί για τις καλοκαιρινές διακοπές δεν είχε τηρηθεί. Είχα να το δω σχεδόν δύο μήνες.

Πατέρας ενός μικρού παιδιού

Όταν πήρα τηλέφωνο την τέως σύζυγό μου να την ενημερώσω ότι θέλω να παρευρεθώ στον αγιασμό του σχολείου της 1ης τάξης δημοτικού που θα πήγαινε το παιδί μας μου είπε "Εσύ δεν προβλέπεσαι"

Πατέρας ενός μικρού παιδιού

Το εγγόνι μου ηλικίας 7 ετών πλέον ζητάει μετά από 3.5 χρόνια απομάκρυνσης από κοντά μας, στις λίγες ώρες που το βλέπουμε την εβδομάδα, να κάνουμε ακριβώς ότι κάναμε στα 3.5 πρώτα χρόνια της ζωής του. Ένα από αυτά είναι το τάισμα γιατί έτσι συνδέει και συντηρεί το παρελθόν.

Γιαγιά ενός μικρού αγοριού

Η πρώην σύζυγός μου επί 4 χρόνια δεν συνέδεε τηλεφωνική συσκευή στην οικία της ούτε τήρησε ποτέ τις αποφάσεις για καθημερινή επικοινωνία με το παιδί μου με βιντεοκλήση λέγοντας οτι "δεν θα μπεις στον προσωπικό μου χώρο"

Πατέρας ενός μικρού παιδιού

Η πρώην σύζυγος του γιού μου δεν απαντά στο τηλέφωνο περισσότερο από μία φορά την εβδομάδα όταν καλώ για να μιλήσω με τα εγγονάκια μου. Επίσης, δεν τους επιτρέπει να μου τηλεφωνήσουν τα ίδια. Βλέπω τη σχέση που είχα με τα εγγόνια μου πριν το διαζύγιο, να διαλύεται χωρίς να μπορώ να κάνω τίποτα. Έχουν τόσους συγγενείς από τη δικής μας οικογένεια την ύπαρξη των οποίων αγνοούν. Είναι λυπηρό.

Γιαγιά δύο μικρών αγοριών

Δεν μου επιτρέπεται να παίξω τον ρόλο μου ως γιαγιά, να αφήσω στο εγγόνι μου γλυκές αναμνήσεις, αγάπη και χατήρια !

Γιαγιά ενός μικρού αγοριού

Επί 3 χρόνια βλέπω το εγγόνι μου να σπαράζει φεύγοντας για να επιστρέψει στην μητέρα του και πρώην σύζυγο του γιου μου, λέγοντας με αναφιλητά "αυτό είναι άδικο". Ζω την αγωνία του να βρίσκει διάφορες δικαιολογίες για να καθυστερεί την αναχώρηση. Παράλληλα κάθε φορά παρουσίαζε και διαφορετικά τικ, κάτι το οποίο συμβαίνει μέχρι σήμερα.

Γιαγιά ενός μικρού αγοριού

"Αγαπημένη μου δασκάλα, έφτασε το καλοκαίρι. Θέλω να σου ζητήσω μία χάρη: θέλω να μου βρεις έναν άλλον μπαμπά, θέλω να έχει τα χαρακτηριστικά που έχει ο μπαμπάς μου, θέλω να με αγκαλιάζει όπως ο μπαμπάς μου, να παίζει μαζί μου όπως ο μπαμπάς μου, αλλά να μην τον μισεί η μαμά μου".

Γράμμα ενός μικρού παιδιού χωρισμένων γονιών στη δασκάλα του